

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

Aan de minister van Justitie,
Dr. E.M.H. Hirsch Ballin

Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Ministerie van Justitie DBOB/DIV/OAB/DW	1
Dossier	W 1326.6/1045392
Datum	26 NOV. 2008
Nummer	00/5576475
Ambt.	

Afdeling Ontwikkeling

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 46
www.rechtspraak.nl

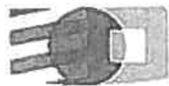
datum	24 november 2008
contactpersoon	mr. E.A.K.G. Ruys
doorkiesnummer	070 - 361 9892
faxnummer	070 - 361 9746
e-mail	s.ruys@rechtspraak.nl
ons kenmerk	UIT 13488 / ONTW SR
uw kenmerk	5552643/08/6
onderwerp	Adviesaanvraag wetsvoorstel verruiming mogelijkheden voordeelsontneming

Geachte heer Hirsch Ballin,

Bij brief van 30 juni 2008 met bovengenoemd kenmerk verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de "Raad") advies uit te brengen inzake het conceptwetsvoorstel betreffende de verruiming van de mogelijkheden tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel (het "Wetsvoorstel"). Doel van het wetsvoorstel is de bevoegdheden ten behoeve van de tenuitvoerlegging van de maatregel ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel uit te breiden. Het wetsvoorstel voorziet in de mogelijkheid tot het doen van onderzoek naar de vermogenssituatie van onherroepelijk veroordeelden tegen wie tevens een onherroepelijke beslissing tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel is geweest. Een dergelijk onderzoek kan plaatsvinden indien de veroordeelde na de door het Openbaar Ministerie gestelde termijn in gebreke is gebleven volledig te betalen. Verder wordt voorgesteld de door de Staat over in conservatoir beslag genomen geld en zekerheidstelling te vergoeden renten tot het wederrechtelijk verkregen voordeel te rekenen. Tenslotte wordt een verruiming voorgesteld van de mogelijkheid om wederrechtelijk verkregen voordeel te ontnemen ter zake van andere feiten dan het strafbare feit waarvoor betrokkene in de strafzaak is veroordeeld.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechteren zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 november 2008
kenmerk UIT 13488 / ONTW SR
pagina 2 van 9

Advies

De Raad heeft de volgende opmerkingen.

1. Opmerkingen

Vermogensonderzoek veroordeelde

Met het Wetsvoorstel wordt het mogelijk onderzoek te doen naar de vermogenssituatie van een onherroepelijk veroordeelde tegen wie tevens een onherroepelijke beslissing tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel is geweest. Dat onderzoek kan pas plaatsvinden nadat de veroordeelde in gebreke is gebleven binnen de door het Openbaar Ministerie gestelde termijn volledig te betalen (art. 561, tweede lid, Sv jo. het voorgestelde art. 577ba Sv). De oorzaak van het in gebreke blijven kan zijn gelegen in financieel onvermogen. Dat komt in de praktijk regelmatig voor. Aan de positie van de financieel onvermogene wordt echter in de MvT weinig aandacht geschonken; de focus is gericht op de verhaalsfrustratie door de betalingsonwillige. Op zichzelf wordt met betalingsonmacht in het Wetsvoorstel rekening gehouden, nu het enkele in gebreke blijven om aan de betalingsverplichting te voldoen, niet voldoende is om tot een vermogensonderzoek en de daarbij behorende dwangmiddelen over te gaan. Aannemelijk dient te zijn dat de veroordeelde in weerwil van het uitblijven van betaling over vermogen beschikt (p.16). De MvT geeft echter geen aanzet of handvatten voor de wijze waarop dat aannemelijk gemaakt kan worden. Het aanreiken van daarvan zal een gelijke en afgewogen toepassing van het vermogensonderzoek bevorderen. De Raad acht het daarom gewenst dat in de MvT nader wordt ingegaan op de wijze waarop deugdelijk onderbouwd kan worden dat er sprake is van betalingsonwil (p.17).

Voor het instellen van een vermogensonderzoek is de machtiging van de rechter-commissaris vereist. In de MvT wordt gesteld dat verwacht mag worden dat de rechter-commissaris bij het al dan niet verlenen van een machtiging het proportionaliteitsvereiste in de gaten zal houden en deze niet zal verlenen bij geringe bedragen. Gezien de ingrijpende dwangmiddelen die in het vermogensonderzoek mogelijk zijn, geeft de Raad in overweging in de wet zelf een ondergrens op te nemen. Daarbij dient in het bijzonder gedacht te worden aan een minimumbedrag waartoe de veroordeelde moet zijn veroordeeld, bijvoorbeeld € 10.000,-.

Het voorgestelde criterium voor het verlenen van een machtiging tot een vermogensonderzoek ligt dicht bij de toets die door de rechter wordt gehanteerd bij de vordering tot lijfswang. Die vordering kan niet worden toegewezen indien de veroordeelde aannemelijk maakt dat hij buiten staat is om aan zijn betalingsverplichting te voldoen (art. 577c, vierde lid, Sv). In het geval een machtiging tot vermogensonderzoek wordt gevorderd, is niet voorzien in een mogelijkheid voor de veroordeelde om aannemelijk te maken dat hij buiten staat is om aan zijn betalingsverplichting te voldoen. Door het Wetsvoorstel kan de situatie ontstaan dat een gerechtshof een vordering tot lijfswang afwijst, omdat het aannemelijk wordt bevonden dat de veroordeelde betalingsonmachtig is, terwijl een rechter-commissaris kort daarna een machtiging verleent voor een onderzoek naar de vermogenspositie van de veroordeelde omdat hij het aannemelijk acht dat er voorwerpen zijn waarop verhaal kan worden

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 november 2008
kenmerk UIT 13488 / ONTW SR
pagina 3 van 9

gezocht. De Raad acht het gewenst dat aan deze mogelijkheid van tegenstrijdige beslissingen aandacht wordt besteed in de MvT. Het verdient overweging om te bepalen dat bij een vordering tot een machtiging tot een vermogensonderzoek wordt aangegeven of een vordering tot lijfswang is gedaan en wat de uitkomst van die vordering is geweest. En bij een vordering tot lijfswang zou moeten worden aangegeven of een vermogensonderzoek is gedaan en wat de uitkomst daarvan is geweest.

Naast de uiterlijke schijn van welstand wordt in de toelichting op het Wetsvoorstel de mogelijkheid geopperd dat het vermoeden van verhaalbaar vermogen uit nieuwe strafrechtelijke onderzoeken kan blijken. De dwangmiddelen die de officier van justitie na een machtiging vermogensonderzoek door de rechter-commissaris kan uitoefenen zijn bijzonder ingrijpend. Niet voldaan hoeft te worden aan de vereisten dat er sprake moet zijn van een betrapting op heterdaad, een verdenking van een misdrijf c.q. een verdenking van een misdrijf als bedoeld in art. 67, eerste lid, Sv en - voor de inzet van enkele bijzondere opsporingsbevoegdheden - bovendien de verdenking van een misdrijf dat naar zijn aard of samenhang met andere door de verdachte begane misdrijven een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert. Deze vereisten worden vervangen door de status van een gemachtigd vermogensonderzoek. Enige bescherming tegen gebruik van dat onderzoek en inzet van de dwangmiddelen met bijvoorbeeld het neven oogmerk van opsporing van nieuwe strafbare feiten wordt niet geboden, anders dan dat een goede taakuitoefening van opsporingsambtenaren zuiverheid van oogmerk insluit. Weliswaar wordt gesteld dat de rechter-commissaris tussentijds toezicht houdt op het onderzoek maar er wordt niet ingegaan op de wijze waarop de rechter-commissaris wordt geacht aan dat toezicht invulling te geven en eventueel oneigenlijk of disproportioneel gebruik tegen te gaan (p.17). Dat is een gemis nu de voorgestelde dwangmiddelen zonder zijn aanwezigheid of directe bemoeienis kunnen worden toegepast. De Raad acht het gewenst dat hieraan aandacht wordt besteed in de MvT.

Dwangmiddelen bij het vermogensonderzoek (art. 577ba, derde lid, Sv)

Bij de dwangmiddelen die in het vermogensonderzoek mogen worden toegepast, lijkt geen aansluiting te zijn gezocht bij de bepalingen over het strafrechtelijk financieel onderzoek (s.f.o.) in art. 126 Sv en verder. Dit zou, daar waar in art. 126 Sv en volgende al vergelijkbare bevoegdheden zijn opgenomen, voor de hand hebben gelegen, aangezien deze bepalingen meer specifiek zien op onderzoek naar de vermogenspositie. In het Wetsvoorstel is daarentegen gekozen om een aantal artikelen met betrekking tot bijzondere dwangmiddelen en opsporingsbevoegdheden (zie art. 577ba, aanhef en derde lid, Sv) van overeenkomstige toepassing te verklaren. Omdat die bepalingen niet specifiek zien op vermogensonderzoek, moet deels "ingelezen" worden (zie art. 577ba, derde lid, onder a en b, Sv). De Raad adviseert dit beter toegankelijk te verwoorden.

Voorts ontbreken de artikelen 110 en 114 Sv in de opsomming van dwangmiddelen. Deze artikelen zien op respectievelijk de doorzoeking ter inbeslagneming door de rechter-commissaris en op de uitlevering en opening van poststukken. Waarom niet wordt verwezen naar deze artikelen is niet duidelijk. Daardoor wordt het accent gelegd op de rol van de officier van justitie bij het onderzoek na veroordeling. Voor doorzoeking van een woning ter inbeslagneming en ook bij de opening van poststukken heeft de rechter-commissaris primair een rol. Ook in het kader van een s.f.o. is de

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 november 2008
kenmerk UIT 13488 / ONTW SR
pagina 4 van 9

rechter-commissaris de primair verantwoordelijke autoriteit bij een doorzoeking (art. 126b Sv). De Raad verwijst in dit verband naar hetgeen hiervoor is opgemerkt met betrekking tot het voortdurende toezicht door de rechter-commissaris.

Verhaal op goederen van derden (art. 94a jo 577b Sv)

Beslag en verhaal op zaken van een derde ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel zijn slechts in beperkte mate mogelijk (vgl. art. 94a, derde en vierde lid, Sv en de voorgestelde wijziging van art. 577b, eerste lid, Sv en de toelichting daarop). Het arrest van de Hoge Raad van 19 februari 2008 biedt niet méér ruimte voor conservatoir derdenbeslag (zie ook de noot van Borgers in NJ 2008, 340).² De vraag rijst hoe de beschouwingen over het achterhalen van een “schijnconstructie” in de MvT op p. 15 onder het kopje “Doel van het onderzoek naar het vermogen” en over “toebehoren”, “waarbij de eigendom naar civielrechtelijke maatstaven in handen is van een derde” op p. 16 onder het kopje “Aanleiding en aanvang onderzoek” tegen die achtergrond moeten worden begrepen.

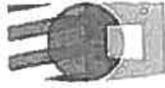
Verruiming van de mogelijkheid om voor andere feiten wederrechtelijk voordeel te ontnemen (art. 36e, tweede en derde lid, Sr).

Voorgesteld wordt een verruiming van de mogelijkheid om wederrechtelijk verkregen voordeel te ontnemen ter zake van andere feiten dan het strafbare feit waarvoor betrokkene in de strafzaak is veroordeeld.

In het tweede lid vervallen de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan om voor andere feiten wederrechtelijk verkregen voordeel te kunnen ontnemen, maar er wordt wel een motiveringsplicht in het leven geroepen. Daarmee zou kunnen worden “voorkomen dat andere feiten die in een te verwijderd verband staan tot het feit waarvoor wel veroordeling plaats had te lichtvaardig in de berekening van het voordeel wordt betrokken” (p. 24). Kennelijk is er wel een of ander verband vereist. Het verdient aanbeveling om dit verband uitdrukkelijk te vertalen in een inhoudelijk criterium. Is het in feite voldoende voor ontneming ter zake van “andere feiten” als onvoldoende verweer wordt gevoerd door de verdediging tegen een globale vermogensvergelijking?

De verruiming van de mogelijkheden tot ontneming door de voorgestelde wijziging van de leden 2 en 3 van artikel 36e Sr is op zichzelf een verbetering. Het bespaart de huidige discussies over wat soortgelijke feiten zijn en voorkomt door het laten vallen van de eis dat het bij andere feiten (lid 2) en bij misdrijven (lid 3) moet gaan om feiten waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, de uitsluiting van voordeel uit vrij veel andere feiten. Het laten vallen van de eis dat sprake is van een misdrijf, waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd,

² HR, r.o. 3.5: “In zodanig geval heeft de wetgever evenwel strafvorderlijk conservatoir beslag op de *onroerende zaken*, die blijkens inschrijving in de registers in eigendom toebehoren aan een ander dan degene aan wie het wederrechtelijk verkregen voordeel kan worden ontnomen als bedoeld in art. 94a lid 3 Sv, eerst toegelaten indien is voldaan aan de in die bepaling vermelde voorwaarden, waaronder de voorwaarde dat deze voorwerpen, onmiddellijk of middellijk, afkomstig zijn van het desbetreffende misdrijf (HR 19 februari 2008, NJ 2008, 339). Het Hof heeft door te overwegen als voormeld art. 94a lid 3 Sv miskend.”

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 november 2008
kenmerk UIT 13488 / ONTW SR
pagina 5 van 9

werkt mogelijk in de hand dat de ontnemingsvorderingen zich nog meer dan thans het geval is, zullen richten tegen de "kleine crimineel".

Uitbreiding motiveringsplicht bij andere feiten (art. 511e, lid 1 sub c Sv jo. 36e, tweede lid, Sr)

Met het nieuwe onderdeel c van artikel 511e, eerste lid, Sv wordt een motiveringsvereiste ingevoerd met betrekking tot het oordeel dat er voldoende aanwijzingen zijn dat veroordeelde andere feiten, als bedoeld in artikel 36e, tweede lid, Sr heeft begaan. Dit motiveringsvereiste is logisch, wanneer voordeel uit bepaalde andere feiten wordt ontnomen, maar maakt voordeelsontneming op grond van vermogensvergelijking in het geval van art. 36e, tweede lid, Sr vrijwel onmogelijk. Het is niet duidelijk wat de voorgestelde wijziging toevoegt aan het voorschrift van art. 511e, eerste lid, Sv en de (soepele) rechtspraak van de Hoge Raad over deze materie. In sommige ontnemingszaken houden aanwijzingen voor andere feiten niet meer in dan vermogensgroei in combinatie met het zwijgen van de verdachte (en de onwaarschijnlijkheid dat de hele opbrengst kon worden toegerekend aan de feiten waarvoor was veroordeeld). Vermoedelijk zijn dit niet "voldoende aanwijzingen" in de zin van het voorstel. Een toelichting dat in dit geval hiermee kan worden volstaan, is om die reden gewenst. Op p. 9 van de MvT geeft de zin "Zonder dat ... wordt genomen" hiertoe al een aanzet.

Rentevergoeding over in beslag genomen gelden en over zekerheidstelling (art. 36e, vierde lid, Sr)

Voorgesteld wordt de door de Staat over in conservatoir beslag genomen geld en zekerheidstelling te vergoeden renten tot het wederrechtelijk verkregen voordeel te rekenen. Deze wijziging van het vierde lid van art. 36e Sr is een verbetering, omdat, anders dan bij schadevergoeding, de wettelijke rente pas gaat lopen nadat de eindbeslissing onherroepelijk is geworden.

De door de Staat over de in conservatoir beslag genomen gelden of over de door verdachte gestelde zekerheidstelling te vergoeden renten worden thans aangewend ter delging van de opgelegde betalingsverplichting. Voorgesteld wordt om deze rente tot het wederrechtelijk verkregen voordeel te rekenen. In de eerste plaats rijst de vraag of wordt bedoeld dat op grond van 36e, vierde lid, Sr in de uitspraak van de rechter het voordeel wordt vastgesteld met de bepaling dat dit voordeel wordt vermeerderd met de wettelijke renten over het beslag of de zekerheidstelling. Dit staat op gespannen voet met de eerste volzin van art. 36e, vierde lid, Sr (de vaststelling van het bedrag). Of is het de bedoeling dat het voordeel van rechtswege wordt vermeerderd met de over het beslag of de zekerheidstelling te vergoeden renten?

In de voorgestelde regeling lijkt geen rekening te worden gehouden met de mogelijkheid dat het beslag of de zekerheidstelling hoger is dan de uiteindelijk vastgestelde betalingsverplichting. Het ligt niet voor de hand om in dat geval de rente die wordt vergoed over het meerdere tot het wederrechtelijk verkregen voordeel te rekenen. De Raad adviseert daarom aan de voorgestelde bepaling toe te voegen dat de gekweekte rente tot het wederrechtelijk verkregen voordeel wordt gerekend voor zover deze rente wordt vergoed over ten hoogste het bedrag van de opgelegde betalingsverplichting.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 november 2008
kenmerk UIT 13488 / ONTW SR
pagina 6 van 9

Over de eventueel wel verschuldigde rente kan overigens niet via art. 552a Sv worden geklaagd (vgl. HR 19 februari 2008, NJ 2008, 227). Voor vergoeding van rente die tijdens het beslag is gekweekt op een inbeslaggenomen geldbedrag, is slechts plaats bij teruggave van dat geldbedrag (vgl. HR 22 april 1986, NJ 1986, 783).

In de bijlage bij deze brief worden artikelsgewijs nog enkele opmerkingen gemaakt.

2. Werklast

Het wetsvoorstel heeft gevolgen voor de werklast van de rechtspraak. Dat volgt uit twee nieuwe taken voor de rechter-commissaris indien het openbaar ministerie een vermogensonderzoek wenst in te stellen naar een veroordeelde die in gebreke is gebleven aan zijn betalingsverplichting te voldoen.

Voor het instellen van een vermogensonderzoek is een machtiging door de rechter-commissaris vereist. In het kader van de beoordeling van de vordering tot die machtiging zal de rechter-commissaris moeten vaststellen dat de veroordeelde niet aan zijn betalingsverplichting heeft voldaan, en moeten nagaan of het aannemelijk is dat de veroordeelde over vermogensbestanddelen beschikt, waarop verhaal kan worden gezocht.

Na het verlenen van de machtiging dient de rechter-commissaris het vermogensonderzoek te blijven volgen. In verband daarmee heeft de officier van justitie een informatieplicht jegens de rechter-commissaris. Voor de toepassing van bepaalde bijzondere opsporingsbevoegdheden is daarnaast de bemoeienis van de rechter-commissaris vereist.

Aantal zaken

Bij het Parket-Generaal is navraag gedaan naar het aantal zaken waarin naar verwachting behoefte zal bestaan aan een vermogensonderzoek. Dit bleek moeilijk in te schatten. Na consultatie van het Bureau Ontnemingswetgeving Openbaar Ministerie (BOOM) zijn de volgende cijfers verstrekt. In 2007 zijn bij het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) 58 zaken met een financieel belang van meer dan € 100.000 euro ter executie ontvangen. Daarnaast zijn in 2007 bij het CJIB 508 zaken ter executie ontvangen met een financieel belang tussen € 10.000 en € 100.000. Naar schatting van het BOOM is de veroordeelde in 80% van deze zaken niet na aanschrijving en/of aanmaning uit eigen beweging tot betaling overgegaan en heeft het CJIB niet over eigen middelen beschikt om tot volledige inning te komen. Een vermogensonderzoek is in deze gevallen opportuun. In 2007 ging het derhalve om iets meer dan 450 zaken die in aanmerking zouden zijn gekomen voor een vermogensonderzoek. De Raad neemt dit aantal als uitgangspunt voor het aantal zaken per jaar, waarin een machtiging tot een vermogensonderzoek wordt verleend. Daarbij wordt aangetekend dat ook rekening moet worden gehouden met een inhaaleffect met betrekking tot zaken die al ter executie bij het CJIB liggen en waarin na inwerkingtreding van het Wetsvoorstel alsnog een vermogensonderzoek kan worden ingesteld. Hoe groot dit inhaaleffect zal zijn, is onduidelijk want dat is afhankelijk van de beschikbare capaciteit om het onderzoek te verrichten. De Raad houdt het daarom voorshands bij de berekening van de toename van de werklast op 450 zaken per jaar in de komende jaren. Pas als duidelijk wordt in welke mate het Openbaar Ministerie de toepassing van het vermogensonderzoek zal intensiveren, kan daarover een concrete opgave worden gedaan.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 november 2008
kenmerk UIT 13488 / ONTW SR
pagina 7 van 9

Werklast per zaak

Op grond van een inschatting door deskundigen binnen de rechtspraak kan het verlenen van machtiging tot en het volgen van het vermogensonderzoek globaal gelijk gesteld worden aan het verlenen van machtiging voor een telefoontap en de periodieke beoordeling van de voortzetting daarvan. Aan de vordering tot het verlenen van machtiging voor het instellen van een vermogensonderzoek zal een beknopt financieel onderzoeksrapport ten grondslag liggen. De rechter-commissaris zal in beginsel op basis daarvan een beslissing nemen.

De werklast die hieraan is verbonden, is gelijk aan de algemene toeslag voor het aandeel rechtercommissariaat in strafzaken. Deze algemene toeslag bedraagt 25% voor de rechter-commissaris en 19% voor de administratieve ondersteuning. Voor de gehele productgroep strafrecht voor het jaar 2009 (in totaal 246.161 zaken) komt het aandeel rechter-commissaris uit op € 126,90 per zaak. Echter niet in alle zaken binnen deze productgroep is een rechter-commissaris betrokken. Aangenomen wordt dat in 100% van de uitspraken in zaaks categorie 701 en 25% van de uitspraken in zaaks categorie 703 sprake is van bemoeienis van de rechter-commissaris. Dit betreft 53.927 eindvonnissen.

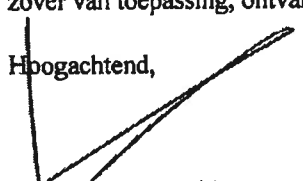
Het een en ander resulteert in een gemiddelde prijs van € 578,21 voor de bemoeienis van de rechter-commissaris met een vermogensonderzoek. Uitgaande van 450 zaken per jaar, waarin een vermogensonderzoek wordt ingesteld (en dus exclusief het eventuele inhaaleffect), komen de meerkosten per jaar op ongeveer € 260.000,=.

Tabel aantallen en kosten

	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3 e.v.
Aantal zaken betrokkenheid RC	450	450	450
Totale kosten (euro)	260.194	260.194	260.194

Indien na het uitbrengen van dit advies het wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het uiteindelijke Wetsvoorstel, stelt de Raad het op prijs als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het Staatsblad. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hogachtend,

mr. Th. Groeneveld
Lid Raad voor de rechtspraak

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

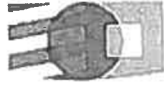
datum 24 november 2008
kenmerk UIT 13488 / ONTW SR
pagina 8 van 9

Bijlage: opmerkingen artikelsgewijs.

- Art 36e, lid 3, Sr: Het vereiste dat een strafrechtelijk financieel onderzoek al moet zijn ingesteld voordat de strafzaak is geëindigd, wordt gehandhaafd blijkens het gebruik van de aanduiding “verdachte”, maar soms blijkt iemands rol pas laat in een strafzaak. Het verdient overweging om het instellen van het strafrechtelijk financieel onderzoek ook mogelijk te maken na het onherroepelijk worden van de veroordeling in de strafzaak. Daarbij moet het vereiste dat de ontnemingsvordering tijdig is aangekondigd, wel worden gehandhaafd.
- Art 36e, lid 3, Sr: Het woord “ook” is misleidend, althans overbodig.
- Art 36e, lid 3, Sr: Voor “strafbare feiten” aan het slot van het derde lid, wordt verwezen naar de opmerkingen over het tweede lid van art. 36e Sr.
- Art 36e, lid 4, Sr: Het probleem van vervolprofijs nadat het wederrechtelijk verkregen voordeel is vastgesteld, kan ook worden ondervangen door te bepalen dat het vastgestelde bedrag wordt vermeerderd met wettelijke rente tenzij dat verhaalbaar is op conservatoir beslag of een zekerheidstelling. Als aanvangsmoment voor de berekening van de wettelijke rente kan worden genomen de dag waarop de vordering tot ontneming is betekend. Dit sluit wél rente over voorafgaand beslag en voorafgaande zekerheidstelling uit, maar is eenvoudiger, voorkomt traineren en vormt een prikkel tot schikken. Daarbij dient echter wel de kanttekening te worden geplaatst dat in dat geval niet uitsluitend voordeel wordt ontnomen. Het is immers niet zeker of daadwerkelijk vervolprofijs wordt genoten (vgl. HR 3 april 2007, LJN: AZ8417 en NS 2007, 187). Als nadeel (in geval van betalingsonmachtige personen) kan nog gelden dat het bedrag door een wettelijke renteclausule een zeer aanzienlijke omvang kan aannemen.
- Art. 94a, derde lid, Sv: Onlangs heeft de Hoge Raad bepaald dat art. 94a, derde lid, Sv niet zo ver gaat dat in beslag mag worden genomen hetgeen een derde ten gunste van de verdachte of veroordeelde houdt.³ Het geval dus waarin de verdachte of veroordeelde slechts economische eigenaar is en dat in het voorbeeld al was voor het tijdvak waarover kon worden ontnomen. Het verdient overweging, al zal beslag op registergoederen ook dan lastig blijken, in art. 94a, derde lid, Sv op te nemen dat ook beslag kan worden gelegd op voorwerpen die een ander houdt ten gunste van de verdachte of veroordeelde.
- Art. 126 Sv: Bedoeld wordt het eerste lid van dit artikel te wijzigen.
- Art. 511b, lid 3, Sv komt te luiden:

“3. De vordering wordt aan degene op wie zij betrekking heeft betekend onder mededeling van het recht op kennisneming van de stukken. Indien een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld, eindigt dit van rechtswege.”

³ NJ 2008, 339 en NJ 2008, 340.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 november 2008
kenmerk UIT 13488 / ONTW SR
pagina 9 van 9

In plaats van de laatste zin, waarin (alleen) taalkundig gesproken “dit” ook betrekking kan hebben op het recht van kennisneming van de processtukken in de zin daarvoor, ware te bepalen dat door het betekenen (of: uitbrengen) van de vordering een lopend strafrechtelijk financieel onderzoek van rechtswege eindigt.

- Art. 511e, lid 1 onder b, Sv komt te luiden:

“b. de rechtbank bij de bepaling van de termijn waarbinnen uitspraak wordt gedaan, niet is gebonden aan het voorschrift van artikel 345 betreffende de termijn waarbinnen uitspraak dient te worden gedaan;”

Het laatste woord “en” onder a. kan komen te vervallen (anders is toevoeging van dat woord onder b. aangewezen in verband met c.). Overigens lijkt de toelichting op deze wijziging voorbij te gaan art. 511e, tweede lid, Sv.

- Art. 577ba, lid 3, Sv: Blijkens de toelichting doelt het slot van art. 557ba, derde lid, Sv op onherroepelijk geworden ontnemingsuitspraken, maar dat blijkt niet expliciet uit dat artikellid. Gelet op de voorgaande leden, die uitgaan van het ontbreken van een volledige betaling, hetgeen alleen kan bij een onherroepelijke uitspraak, lijkt dit echter niet tot misverstanden te kunnen leiden.
- Art. 577ba, lid 5, Sv: In dit lid wordt bepaald dat de officier van justitie het onderzoek sluit bij beschikking, indien naar zijn oordeel het onderzoek is voltooid of geen grond bestaat voor voortzetting. Er dient een afschrift aan de veroordeelde te worden betekend. Het is gewenst dat ook de rechter-commissaris van deze sluiting schriftelijk in kennis wordt gesteld.
- Op pagina 10 van de toelichting op het wetsontwerp (halverwege) wordt overwogen:

“In de regel neemt zij binnen twee jaren nadat de procedure in de hoofdzaak aanhangig is gemaakt een aanvang.”

Een verwijzing naar art. 511b, eerste lid, Sv wordt hier aangeraden.

